

Globální fond pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii

Usnesení Evropského parlamentu ze dne 13. března 2008 o Globálním fondu pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii (2007/2188(INI))

Evropský parlament,

- s ohledem na sdělení Komise nazvané Mobilizace veřejných a soukromých financí pro celosvětový přístup k finančně dostupným energetickým službám šetrným ke klimatu: Globální fond pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii (KOM(2006)0583),
 - s ohledem na závěry předsednictví ze zasedání Evropské rady v Bruselu konaného ve dnech 8. a 9. března 2007,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 25. září 2007 o pracovním plánu pro obnovitelné zdroje energie v Evropě¹,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 1. června 2006 o energetické účinnosti aneb méně znamená více – zelená kniha²,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 14. prosince 2006 o strategii pro biomasu a biopaliva³,
 - s ohledem na své usnesení ze dne 29. září 2005 o podílu obnovitelných zdrojů energie v EU a návrzích konkrétních opatření⁴,
 - s ohledem na článek 45 jednacího řádu,
 - s ohledem na zprávu Výboru pro průmysl, výzkum a energetiku a stanoviska Výboru pro rozvoj a Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (A6-0006/2008),
- A. vzhledem k tomu, že v rámci omezení zvýšení průměrné celosvětové teploty o maximálně 2°C je nutné zvýšit využívání obnovitelných zdrojů energie a energetickou účinnost, aby se emise na celém světě začaly po dosažení maximálních hodnot v roce 2015 snižovat,
- B. vzhledem k tomu, že Sternova zpráva o ekonomických aspektech klimatických změn (říjen 2006) a zprávy mezivládní komise o změně klimatu ukazují, že důsledky změny klimatu budou nejdříve a nejvíce postiženi nejchudší země a nejchudší lidé;
- C. vzhledem k tomu, že obnovitelné zdroje energie a energetické úspory jsou klíčovými prvky udržitelného přístupu k energetickým službám a přispívají ke:
- a) snížení emisí CO₂ a dalších skleníkových plynů,

¹ Přijaté texty, P6_TA(2007)0406.

² Úř. věst. C 298 E, 8.12.2006, s. 273.

³ Úř. věst. C 317 E, 23.12.2006, s. 890.

⁴ Úř. věst. C 227 E, 21. 9. 2006, s. 599.

- b) zvýšení nezávislosti na dodávkách energie,
 - c) vývoji nových inovačních technologií,
 - d) tvorbě pracovních příležitostí a příležitostí pro regionální rozvoj,
 - e) ke snížení deficitu platební bilance,
 - f) obchodním příležitostem pro malé a střední podniky,
 - g) úsporám nákladů,
- D. vzhledem k tomu, že se vedoucí představitelé na světovém summitu o udržitelném rozvoji v roce 2002 dohodli snížit o polovinu počet lidí bez přístupu k základním energetickým službám, jichž je v současné době 1,6 miliardy; vzhledem k tomu, že při zachování současného trendu nebude tohoto cíle nikdy dosaženo,
- E. vzhledem k tomu, že udržitelného řešení energetických problémů rozvojových zemí by se mělo dosáhnout větším využíváním obnovitelných zdrojů energie, výraznějšími zlepšeními energetické účinnosti a energetickými úsporami,
- F. vzhledem k tomu, že průhlednost a odpovědnost vůči veřejným a soukromým investorům bude mít klíčový význam pro posuzování a možná i pro další zvyšování podpory nabízené Globálním fondem pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii, a vzhledem k tomu, že kontrola bude intenzivní, a to zejména v prvních letech po zavedení tohoto fondu,
1. vítá návrh Komise na zřízení Globálního fondu pro energetickou účinnost a obnovitelnou energii (GEEREF);
 2. domnívá se, že udržitelného rozvoje, zejména v rozvojových zemích a v nově se rozvíjejících ekonomikách, který zahrnuje nízké emise skleníkových plynů, čisté ovzduší a zabezpečení dodávek udržitelné energie, může být dosaženo pouze zajištěním používání obnovitelných technologií s využitím místních zdrojů energie a zlepšením přístupu k energii tím, že se upřednostní investice do dodávek ze vzdálených a decentralizovaných zdrojů;
 3. domnívá se, že hlavními cíli fondu by měla být podpora energetické účinnosti, úspor energie a obnovitelných zdrojů energie, snížení emisí skleníkových plynů a omezení dalších rizik, zlepšení přístupu k energetickým službám v nejchudších zemích a diverzifikace energetických zdrojů v rozvojovém světě;
 4. vítá zejména zaměření fondu na získávání soukromých investic poskytováním rizikového kapitálu, protože to bude z dlouhodobého hlediska mimořádně důležité pro úspěšný rozvoj udržitelných energetických projektů v rozvojovém světě;
 5. vyzývá Komisi, aby zajistila, že poskytování veškeré podpory projektům a výběr technologie budou podmíněny plněním komplexních kritérií udržitelnosti a přínosem k udržitelnému rozvoji, stejně jako zeměpisnými rysy a dostupnými zdroji v regionu;
 6. vyzývá Komisi, aby se při využívání prostředků z fondu soustředila především na malé projekty, pro něž se nejobtížněji získávají investice ze soukromého sektoru; je přesvědčen o tom, že by Komise měla pravidelně přezkoumávat horní hranici pro investice ve výši 10

milionů EUR pro jednotlivé projekty a minimálně jednu třetinu prostředků, které jsou k dispozici, vyčlenit na malé projekty, které vyžadují méně než 1 milion EUR;

7. vyzývá Komisi, aby zajistila, že podpora všech projektů týkajících se biomasy v rozvojových zemích, včetně projektů týkajících se úpravy vody a čištění odpadních vod, bude podmíněna plněním přísných kritérií udržitelnosti, které zajistí, že budou podporovány jen ty nejudržitelnější technologie, přičemž bude zohledněn dopad celého životního cyklu biomasy na emise skleníkových plynů, kvalitu ovzduší, ochranu venkova, společensko-hospodářské podmínky a biologickou rozmanitost, včetně ochrany přirozených lesních porostů a zajištění dodávek potravin pro všechny na základě zlepšování osvědčených postupů v místním zemědělství;
8. vyzývá Komisi, aby zajistila, že GEEREF bude podporovat projekty fotovoltaické energie, a vyzývá ji, aby podporovala rozvoj vyspělých technologií rozvodných sítí; vybere zejména k investicím vhodným pro chudé venkovské obyvatelstvo, jako jsou např. elektrifikace za využití obnovitelné energie (včetně vodní, sluneční a větrné energie a biomasy), solární ohříváče, solární pasterizátory, solární vařiče, větrná čerpadla a kvalitnější kamna na vaření, stejně jako k podpoře programů poskytování mikroúvěrů s cílem dosáhnout vyšší míry zapojení místního obyvatelstva do energetických projektů;
9. trvá na tom, že GEEREF nesmí podporovat rozsáhlé projekty pro běžné zdroje energie, které vyžadují více než 1 milion EUR, a projekty pro kombinované spalování biomasy ve stávajících nebo nových uhelných elektrárnách, využívání fosilních paliv v malém rozsahu (například v dieselových generátorech) nebo rozsáhlou produkci biopaliv; naléhavě vyzývá Komisi, aby zajistila, že investice z dílčích fondů podporovaných fondem GEEREF nebudou na tyto typy technologií používány; vyzývá proto Komisi, aby zajistila, že příslušné smlouvy o správě a kritéria pro výběr projektů budou výběr těchto projektů vylučovat;
10. domnívá se, že podpora by se měla pokud možno soustředit na projekty, které kombinují technologie obnovitelné energie se zvýšenou energetickou účinností, například projekty na zlepšení již existujících budov, osvětlení a chladících zařízení;
11. vyzývá k plné koordinaci mezi GEEREF a budoucí prací v rámci platformy mezinárodní spolupráce v oblasti energetické účinnosti navržené Komisí, aby došlo ke zlepšení spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje a standardizace;
12. vyzývá Komisi, aby zajistila, že fond bude podporovat rozvoj místních trhů, výroby a kapacit v rozvojovém světě, například podporou místních malých a středních podniků, aby na sebe mohly vzít odpovědnost za prodej nových technologií na trzích v konkrétním regionu;
13. domnívá se, že by fond měl být rovněž využit k vytváření příležitostí zejména pro malé a střední podniky z členských států, aby mohly svým technickým know-how přispět k rozvoji a používání technologií udržitelné energie v rozvojových zemích;
14. vyzývá Komisi, aby zajistila, že fond bude v souladu s rozvojovou politikou ostatních členských států a EU a s jejich energetickými iniciativami zaměřenými na rozvojové země a bude je doplňovat;
15. vyzývá Komisi, aby zajistila, že fond bude účinně působit spolu s mnoha jinými

mezinárodními iniciativami a fondy, které v současné době podporují projekty udržitelné energie v rozvojovém světě, včetně projektů řízených Světovou bankou a regionálními rozvojovými bankami a projektů vyhlášených na světovém summitu o udržitelném rozvoji v roce 2002, a že je bude doplňovat;

16. vyzývá Komisi, aby zajistila, aby fond přispěl k omezení překážek, jež v určitých zemích, zejména v těch v nejméně rozvinutých, znemožňují používat mechanismus čistého rozvoje (CDM), a aby dále podporovala ty projekty využívající mechanismus čistého rozvoje, které jsou skutečně přínosné, mají příznivý dopad na udržitelný rozvoj a splňují kritéria zlatého standardu;
17. vyzývá Komisi, aby hledala způsoby rozšíření fondu s ohledem na budoucí režim po roce 2012 podle Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu a přihlédla k tomu, že pro dosažení cíle této úmluvy bude zásadním faktorem udržitelná energie v rozvojových zemích;
18. vyjadřuje politování nad skutečností, že navrhovaný minimální cíl financování ve výši 100 milionů EUR – přičemž v letech 2007 a 2008 bude uvolněno pouze po 15 milionech EUR – je jako příspěvek z GEEREF žalostně nedostatečný, je-li cílem „zvýšit počet projektů zaměřených na energetickou účinnost a energii z obnovitelných zdrojů a významně přispět k trvale udržitelnému rozvoji“, stejně jako nad tím, že na fondu se dosud rozhodlo finančně podílet jen několik zemí; naléhá proto na Komisi, aby svůj příspěvek zvýšila, a zároveň vyzývá členské státy a vícestranné finanční instituce, aby spojily síly a velikost fondu výrazně navýšily; vyzývá k tomu, aby finanční podporu nabídlo mnohem více členských států;
19. je toho názoru, že jedním z hlavních cílů v prvních letech existence GEEREF, který je fondem na dobu neurčitou, by mělo být vytvoření dobrých příkladů, které by mohly inspirovat k dalším příspěvkům, a tím zvýšit příliv investic do obnovitelných energií a energetické účinnosti v rozvojových zemích a v ekonomikách procházejících transformací a zbavit energetické chudoby mnohem více lidí než předpokládané 1–3 miliony;
20. zdůrazňuje, že GEEREF musí přednostně řešit specifické potřeby nejméně rozvinutých zemí a provádět zásahy, které mají průkazně úzkou souvislost se snižováním chudoby; konstatuje, že v působnosti GEEREF je podpora regionálních dílčích fondů pro subsaharskou Afriku, karibské a tichomořské ostrovní státy, partnerské země evropské politiky sousedství (včetně severní Afriky a východoevropských zemí, které nejsou členy EU), Latinskou Ameriku a Asii; požaduje však, aby byl zvláštní důraz kladen na uspokojování potřeb zemí Afriky, Karibiku a Tichomoří; vyzývá Komisi, aby zajistila, že při rozdělování položek nebudou finanční prostředky přidělovány pouze do jednoho nebo dvou dílčích fondů; důrazně doporučuje, aby žádný z dílčích fondů pro Čínu a Rusko, pokud budou do portfolia zařazeny, neodčerpaly všechny dostupné zdroje, a aby tyto fondy byly jakožto pilotní projekty předmětem zvláštního zájmu;
21. uznává však, že v takto navržené podobě může být pro GEEREF obtížné splnit kritéria Výboru pro rozvojovou pomoc OECD týkající se oficiální rozvojové pomoci, neboť investice budou motivovány spíše vyhlídkami na finanční návratnost než rozvojovými potřebami; uznává nebezpečí, že snížení chudoby, které je výslovně zmiňováno jako jeden z cílů GEEREF, se může stát pouhou druhořadou prioritou fondu; zdůrazňuje proto, že kromě stanovení jednoznačných rozvojových kritérií pro výběr projektů, na jejichž provádění bude možno čerpat prostředky z GEEREF, musí Komise rovněž výrazně navýšit grantovou rozvojovou pomoc, a zajistit tak trvale udržitelné energetické služby

pro nejchudší obyvatelstvo;

22. vyzývá Komisi, aby pravidelně podávala zprávy o pokroku ve využívání prostředků fondu a o podporovaných projektech, a aby Parlamentu konkrétně poskytovala výroční zprávu o pokroku;
23. vyzývá Komisi, aby navrhla způsoby usnadnění intenzivní komunikace a výměny zkušeností týkajících se jednotlivých projektů, jejich specifických výsledků a jejich příspěvku k udržitelnému rozvoji;
24. pověřuje svého předsedu, aby předal toto usnesení Radě a Komisi.